

Prinsen fra Congo, der flyttede til Hals

Af Kjeld Woersaa

Journalisten og embedsmanden

I 1960'erne rasede en voldsom krig i den tidligere belgiske kronkoloni Congo i Afrika. I 1961-1963 med deltagelse af FN-styrker.

Situationen blev blandt andet dækket af den dengang velkendte journalist Edward Clausen fra Politiken. I en søndagsavis berettede han om en pudsig oplevelse, han havde haft i en lufthavn i Congo, mens han var på reportagerejse. Da han viste sit danske pas i paskontrollen, blev han godkendt af embedsmanden på vaskeægte vendelbomål.

Og Edward Clausen fik selvfølgelig et interview med den dansktalende paspolitimand, der kunne fortælle, at han var congolesisk høvdingesøn, og at hans liv var blevet reddet af en dansk læge, efter at han var dødeligt såret i en stammekrig for en årrække siden. Derfor skyldte han danskeren sit liv og var fulgt ham, da han var helbredt.

Da lægen forlod Congo - han blev pensioneret af den belgiske stat - tog han til Danmark og slog sig ned på Ryttergården i Hals, hvor Selambo, som congoleseren hed, derefter fungerede som altmuligmand og hushovmester. Og Selambo blev i lægens tjeneste i mange år - også under den tyske besættelse og i flere år derefter.

Efter sin "herres" død rejste han til bage til Congo, hvor han blev involveret i krigen på den side, hvor hans stamme hørte til. Og han blev altså tjenestemand, der bl.a. kontrollerede flyvende, danske journalister.

Selambo på Ryttergården

I hvert fald i 1940'erne ejedes og beboedes Ryttergården (i dag Grønlandslykke) i Hals Sønderkov af Doktor Schmidt, der havde været læge i Belgisk Congo og efter sin pensionering slog sig ned i Danmark. I Congo havde Dr. Schmidt behandlet den unge congolesiske kongesøn Selambo, der som nævnt var blevet dødeligt såret under en stammekrig. Selambos taknemlighed mod Dr. Schmidt var så stor, at han blev hos Schmidt som hans hengivne tjener og altmuligmand resten af lægens tid.

I kraft af et fjernt familieforhold til Dr. Nik. Krogsgaard, der havde praksis i Aalborg i mange år, og som var ungdomsven og studiekammerat med Dr. Schmidt, kom jeg nogle gange på besøg i 1940'erne.

Under måltiderne, som Selambo serverede, stod denne, mens vi spiste, strunk og ubevægelig ved døren ud til køkkenet, parat til at opfylde gæsternes ønsker.

Dr. Krogsgaard var til tider lidt distræt, og havde ved denne lejlighed glemt at placere sin fine stofserviet strategisk i skødet. Og uheldigvis smuttede en kartoffel indhyllt i sovs fra Dr. Krogsgaards tallerken over på hans skjortebryst og videre ned på bukserne. Det blev for meget for Selambo, der havde dækket det formfuldendte bord. Han lænede sig harmdirrende frem med en løftet,

formanende finger i retning mod den uheldige gæst og skreg på klingende vendelbomål: "Du ku´ jo ha´ taget din serviet for dig".

Men Selambos harme var hurtigt glemt.

"Doktor mange sulten!"

I 1943 under de store folkestrejker mod den tyske besættelsesmagt, blev Aalborg/Nørresundby omringet og afspærret af det tyske militær. Byerne skulle sultes til at opgive strejkerne.

Jeg startede på cyklen for - i håb om at kunne komme igennem de tyske afspærringer - at køre til familien på Skovsgaard ved Hals (Niels og Petra Knudsen) for at købe kyllinger, æg og flæsk.

Afspærringen ved landevejen lå ved Bouet, og da jeg nåede dertil, så jeg Selambo, der var på vej ind til byen med forsyninger fra Ryttergården til Dr. Nik Krogsgaard. De tyske vagter ville ikke lade ham slippe igennem til byen. Det lod Selambo sig nu ikke gå på af. Han rakte armen frem, fejede den nærmeste soldat til side, besteg cyklen og drønedede mod byen, idet han råbte: "Skidt med dig. Doktor mange sulten".

Tyskerne var rystede - og jeg benyttede den opståede panik til at smutte afsted - og nåede både frem og tilbage med mad til familien til mange dage.

Denne artikel er tidligere publiceret i Ting og Tider 4, udgivet 1999 af Museumsforeningen for Hals Kommune.